

Türkiye'nin 100. Yılında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi¹

Teaching Turkish as a Foreign Language in Turkey's 100th Anniversary

Hatice Neslihan DEMİRİZ^a

Öz

Türkçe, tarih boyunca geniş coğrafyalarda konuşulan ve kullanılan bir dildir. Buna bağlı olarak Türkçenin farklı insanlara öğretilmesinin tarihi de oldukça eskiye dayanmaktadır. Ancak Türkçenin yabancı ve/veya ikinci dil olarak öğretiminin sistematik olarak gelişmesi görece daha yenidir. Dil öğretimi yumuşak güç olarak tanımlanan olguda önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla tarih sürecinde dil öğretimine dikkat edilmiştir. Son yıllarda Türkiye'nin ekonomik ve siyasi gücünün artması ile birlikte Türkçe öğretimi ayrı bir önem kazanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı itibarıyla nasıl bir gelişme kaydettiğini belirlemek ve bu süreçteki önemli dönüm noktalarını incelemektir. Bu kapsamda Türkçenin ilk kez yabancı dil olarak öğretilmeye başlandığı Kutad Kubilig'ten başlanarak mevcut zamanda gerek yurt içinde gerek yurt dışında farklı kurumlarda çok sayıda öğrenciye Türkçe öğretiminin gelişimi ele alınmıştır. Alanyazın taraması kullanılan bu çalışma için yapılan çalışmalar incelenerek Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin geçmişten 2020'li yıllara kadar gösterdiği gelişmeler belirlenmiştir.

¹ Bu çalışma, 25-26 Ekim 2023 tarihinde düzenlenen Yüz Yıllık Cumhuriyet: Türk Modernleşmesi Sempozyumunda sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

^a Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü, haticeneslihandemiriz@topkapi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9079-8719?lang=en>

Bu makaleye atıf için / To cite this article: Demiriz, H., N. (2024). Türkiye'nin 100. Yılında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. Toplum ve Kimlik Dergisi, 1(1), 110-120. Doi:10.5281/zenodo.13132156

Geliş Tarihi (Received): 16.04.2024, Revizyon (Revision): 29.06.2024, Kabul Tarihi (Accepted): 02.07.2024

Ayrıca, 2000’li yılların başından itibaren ivme kazanan Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi alanında katedilen yol ve sonuçları üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, tarihçe, yumuşak güç.

Abstract

Turkish has been spoken and used across vast geographical areas throughout history. Accordingly, the history of teaching Turkish to diverse populations dates back quite far. However, the systematic development of teaching Turkish as a foreign and/or second language is relatively recent. Language teaching holds significant importance in the concept of soft power. Therefore, attention has been paid to language teaching throughout history. In recent years, the increasing economic and political power of Türkiye has given additional importance to the teaching of Turkish. The aim of this study is to determine the progress made in the teaching of Turkish as a foreign language in Turkey as of the 100th anniversary of the Republic of Türkiye and to examine significant milestones in this process. In this context, the study examines the development of teaching Turkish from the first instance with Kutadgu Bilig to the present day, both domestically and internationally, in various institutions with numerous learners. Utilizing a literature review methodology, the study identifies the advancements in teaching Turkish as a foreign language from its beginning to the 2020s. Additionally, it focuses on the progress and outcomes achieved in the field of teaching Turkish as a foreign/second language, which has gained momentum since the early 2000s.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, history of teaching, soft power,

1.Giriş

Tarihte Türklerin varlığı çok eskiye dayanmaktadır. Buna bağlı olarak Türkçe tarih boyunca konuşulan ve öğrenilen bir dil olmuştur. Dönemsel olarak farklılaşmakla birlikte Türkçeye olan ilgi hiç yok olmamıştır. Bilinen ve kabul edilen ilk eser Araplara Türkçe öğretme amacıyla yazılan *Dîvânu Lugâti't-Türk*'tür. Cumhuriyet döneminde Atatürk tarafından yapılan Dil Devrimi ile Latin harfleri ile günümüzde kullanılan ve genellikle Türkiye Türkçesi olarak adlandırılan dilin temelleri sağlam bir şekilde atılmıştır. 1980’li yıllarla

birlikte açılan resmi kurumlar ile Türkçenin ana dili dışında öğretimi daha sistemli bir hâle gelmiştir. Türkçeye olan ilginin artması sistematikleşmenin sınırlarının belirlenmesini ve kurumsallaşmayı beraberinde getirmiş ve bu durum belirli bir takım sorunları doğurmuştur. 2000’li yıllardan itibaren yapılan çalışmalar bu sorunları önce belirlemiş sonrasında da çeşitli çözüm önerilerini ortaya koymuştur. Bu öneriler kademeli olarak hayata geçirilirken bazı sorunlar tamamen ortadan kalkmış olmakla birlikte bazılarının üzerinde hâlâ çalışılmaktadır.

Dil insanoğlunun birbiri ile anlaşabilmek için kullandığı sistemli bir bütündür ve sadece insana özgü olması bakımından önemli bir kavramdır (Aksan, 2020: 17). Dil, birleştirici bir unsurdur, milletlerin devamlılığında önemli bir rol oynar. Dil, düşünmenin bir yansıması olarak değerlendirildiği için kültür ile de yakından ilişkilidir. Diller içinde konuşuldukları kültürden doğrudan etkilenir. Dolayısıyla yabancı/ikinci dil öğretiminde kültür önemli bir unsur olarak değerlendirilir.

Dilin yaşayan ve değişen bir yapısı vardır. Bu değişim tarihsel, kültürel, toplumsal, coğrafi etkenler ve/veya farklı toplumlar ile etkileşimle ilişkilendirebilir. Bu etkileşim, insanların birden fazla dile hâkim olmalarına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak insanlar birbirlerine dillerini nasıl öğretmeleri gerektiğine dair bir sistem geliştirmeye yönlendirmiştir. Bununla birlikte, bazı durumlarda dilin öğretilmesine verilen önem kadar öğrenilmesine yönelik talepler de görülmüştür.

Mevcut çalışmada, Cumhuriyetin ilk 100 yılında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihsel gelişimini anlamak ve belirgin dönemlerin özetlemek amacıyla yöntem olarak alanyazın taraması tercih edilmiştir. Bu çerçevede alanyazında yer alan ilgili çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmiş ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin gelişimi kronolojik olarak ele alınmıştır. Alanyazın taraması, üzerinde durulan çalışma konusuyla ilgili olarak makale, kitap ve diğer belgelerin geçmiş ve mevcut bilgi durumunu tanımlayan yazılı bir özeti ifade eder ve konuyu alt başlıklar halinde düzenleyerek ve önerilen çalışmanın gerekliliğini belgeler (Creswell 2008: 80). Böylece ilgili durum/sorun netleştirilir, gerekli durumlarda durum analizi yapılır ve/veya çözüm önerileri sunulur.

2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Tarihçesi

Tarihin çok eski zamanlarından beri tarih sahnesinde olan Türkler, diğer toplumlar gibi siyasi, ticari, lojistik ilişkilerde buldukları topluluklara dillerini öğretmeye çalışmışlardır. Bunun ilk ve en bilinen örneği Kâşgarlı Mahmud tarafından Bağdat'ta 1072 ve 1074 yılları arasında

yazılan *Dîvânu Lugâti't-Türk*'tür. Tam adı *Kitabu Divani Lugati't-Türk* olan eser "Türk lehçelerini toplayan kitap" demektir (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014: xvii). Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan ve Türkçe-Arapça ansiklopedik bir sözlük olarak tasarlanmış eserin isminde o dönemde yaşayan Türk topluluklarının büyük bir kısmının diyalektlerine dair örnekler verilmesi sebebiyle "Türk dilleri" ifadesi kullanılmıştır. *Büyük Türk Sözlüğü Derlemesi* ya da *Türk Dilleri Sözlüğü* olarak günümüz Türkçesine çevrilen eser Türk dilinin bilinen ilk sözlüğüdür. Dolayısıyla, Türk olmayanlara Türkçeyi / Türk dillerini öğretmek amacıyla yazılan ilk eser olarak kabul edilmektedir. Bu eser 19. yy. itibari ile Türk lehçelerinin sınıflandırılmasına yönelik çalışmalara yön göstermesi bakımında da ayrı bir önem kazanmaktadır (Tavkul, 2003: 24).

Dîvânu Lugâti't-Türk dışında Türkçeyi yabancılara öğretmek için yazılan pek çok eser vardır. Bunlardan en önemlilerinden bir tanesi Latin harfleri kullanılarak yazılmış ilk Türkçe eser olan *Codex Cumanicus*'tur. 1303'te yazılan bu eserin Türkçe karşılığı *Kuman Kitabı*'dır. Türkiye'de Latin alfabesinin resmi olarak kabulü 1928 yılı olduğu göz önüne alındığında eserin önemi daha belirgin hâle gelir. Ayrıca sözcüklerin Türkçe seslerin birebir karşılığının bulunmadığı Arap alfabesinde yer alan sesler yerine Gotik alfabesinde yer alan seslerle gösterilmesi bakımından da önemlidir. 14. yüzyılda Türkçe'nin sentaktik, semantik, fonetik özelliklerini örneklendirmesi (Akar, 2017) bakımından da alana katkı sağlayan bir eser olarak kabul edilmektedir.

Üzerinde durulan bu eserler haricinde 1312 yılında, Kahire'de Gırnatalı Esirü' d-din Ebu Hayyan tarafından yazılan *Kitabü'l-İdrak Li Lisânü'l-Etrak* (Türklerin Dilini Anlama Kitabı), 15. yüzyılın ilk yarısında anonim bir kişi tarafından yazılan *Ei-Kavaninü'l-Külliyeye Li Zabt'l-Lügati't- Türkiyye* (Türk Dilinin Öğrenilmesi İçin Bütün Kurallar), 15. yüzyılın ilk yarısında Cemalü'd-din Ebi Muhammed Abdullahi't- Türkî tarafından yazılan *Kitabü Bulgati'l-Müştak Fi Lugâti't-Türk ve'l-Kıfçak* (Türk ve Kıpçak Sözcüklerinin Türevlerinin Kitabı) ve Mısır'da anonim bir kişi tarafından 15. yüzyılın ilk yarısında yazılan *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-lugâti't- Türkiyye* (Yeni ve Arı Türkçenin Sözlüğü) yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla ikidilli sözlük olarak hazırlanan kitapların başlıcaları olarak sıralanabilir (Bayraktar 2003: 63-64). Adı geçen bu eserlerin haricinde tarih boyunca Türkçenin diğer halkalara öğretilmesi için çok sayıda eser yazılmıştır. Bu çalışmada sadece ilk olarak bilinenler ve en başlıcaları üzerinde durulmuştur.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine yapılan çalışmalar, bu alanın tarihsel gelişimini anlamak için önemlidir. Adı geçen eserlerin yazılma tarihlerine bakıldığında Türkçe tarih boyunca konuşulan bir dil olduğu ve Türkçenin farklı insanlara öğretilmesinin tarihi de oldukça eskiye dayandığı görülmektedir. Ancak, Türkçenin yabancı ve/veya ikinci dil olarak öğretiminin sistematik olarak gelişmesi görece daha yenidir. Türkiye’de 1950 yılından sonra üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır. Türkçenin ana dili dışında öğretimi ancak 1980’li yıllarla sistematikleşmiştir. Özellikle 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan Ankara TÖMER ile öğretim kurumsallaşmıştır (Bayraktar, 2003: 61; Barın, 2004: 21; Göçer, 2018: 171, Şen, 2016: 546). Günümüzde üniversitelere bağlı TÖMER’ler kurulmaya ve eğitim vermeye başlamıştır. Ayrıca birçok üniversite bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik lisansüstü eğitim bölümleri açılmıştır.

TÖMER’ler 2020’li yıllardan sonra öğrencilere Türkçe öğretmenin yanı sıra materyal geliştirmek, akademik araştırmalar yapmak, projeler yürütmek hatta öğretici yetiştirmek gibi görevler de üstlenmiştir (Er, 2023: 340). Dolayısıyla Türkçe öğretim merkezlerinin sayısının her geçen gün artması ile Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi daha akademik ve profesyonel bir kimlik kazanmıştır (Bakır, 2014: 435). Ayrıca, Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Türkiye Maarif Vakfı (TMV) ve Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı alanın destekleyicileri arasında sıralanabilir.

Son yıllarda Türkiye’nin ekonomik ve siyasi gücünün belirgin hâle gelmesi Türkçeye ilginin artmasını ve Türkçe öğretimine odaklanan kurum ve kuruluşların sayısının ve sorumluluklarının artmasını beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte, Türkiye’nin farklı ülkelerden göç alması da Türkçe öğretimine ilgiyi artırmaktadır. Kısaca, Türkiye’nin ekonomik, stratejik ve jeopolitik önemi kadar sosyal, tarihî ve kültürel birikimi de Türkçenin gerek yabancı gerek ikinci dil olarak öğretimine rağbet gösterilmesinde etkilidir.

Günümüzün küreselleşmiş dünyasında vurgulanan hareketlilik olgusu bağlamında dünya çapında öğrencilerimizin karşılaştıkları durumlarla karşı karşıya kaldıkları için dil becerilerinde uzmanlaşmak artık yeterli değildir. Bazı somut tutum ve davranışları tanımaları, tanımlamaları ve yorumlamaları gerekir. Bu durum dilin konuşulduğu ülkede öğrenilmesine olan ilgiyi artırmış ve öğrenci hareketliliği artmıştır. Öğrenci hareketliliği ülkeler arasında gerçekleşen karşılıklı antlaşmaları ile gerekse öğrencilerin kendi imkan ve istekleri ile dilin

konuşulduğu ülkelerde eğitim almaktadır. Türkiye de son yıllarda dil öğrenmek isteyen uluslararası öğrencilerin yoğun olarak tercih edildiği bir ülke olmuştur. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Erol Özvar “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye’deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğü Çalıştay” kapsamında yaptığı konuşmada 2022 yılı itibari ile Türkiye’de eğitim alan uluslararası öğrenci sayısını “198 ülkeden gelen 300 binden fazla öğrenci” olarak açıklamıştır. Özvar aynı konuşmada dünya genelinde son 20 yıl içerisinde uluslararası öğrenci sayısının 3 kat arttığının Türkiye’de ise bu sayının aynı zaman diliminde 18 binden 300 binin üzerine çıktığını belirtmiştir (WEB 1). Bu oranlar Türkçenin yabancı/ikinci dil öğretiminin önemini vurgulamak adına yeterlidir.

3. Osmanlı Dönemi

Türklerin tarih sahnesinde her dönemde belirleyici bir güç olmaları Türkçenin iletişim, edebiyat, sanat, din, bilim ve ticaret dili olarak gelişmesine ve yayılmasına dolayısıyla da rağbet gören bir dil olmasını zemin hazırlamıştır (Aykaç, 2015: 161; Alyılmaz, 2018: 2453). Osmanlı İmparatorluğu döneminde, özellikle İstanbul’un fethinden sonra Türkleri tanıma arzusu ve Türklerle ilişki kurma ihtiyacına istinaden Türkçeye olan ilgi bir kat daha artmıştır (Yılmaz, 2018: 87).

Osmanlı Devleti’nin Asya ve Avrupa’da zirvede olduğu dönemlerde Osmanlıcada kullanılan alfabe ve Latin alfabesi arasındaki farklılıklar sebebiyle yazıl yönü ve ses-harf düzenine uygun transkripsiyon metinler yazılmıştır. Tercüman yetiştirmek, Avrupalı tüccarlara yardımcı olmak, Hristiyanlığı yaymak için yetiştirilen misyonerlere Türkçeyi kısa zamanda ve kolayca öğretmek, Türk devletleriyle askeri, siyasi ve diplomatik ilişkileri kolaylaştırmak gibi uluslararası ilişkilerle bağlantılı sebeplerin yanı sıra kendi sınırları dâhilindeki Türk halklarıyla irtibatları kolaylaştırmak ve sağlamlaştırmakla Türkçeyi ve Türk kültürünü tanımak gibi ulusal motivasyonlar bu metinlerin sayısının artmasını sağlamıştır (Yılmaz, 2018: 87).

4. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyetin ilanından sonra sırasıyla Harf Devrimi (1928) ve Dil Devrimi (1932) uluslaşma ve dil birliğinin sağlanması yolunda önemli iki adım olarak kabul edilir. Dilin gerek yumuşak bir güç olarak ele alınması gerekse kültürel diplomasi noktasında önemli bir rol oynaması bakımından o dönemde atılan bu adımlar Cumhuriyetin temellerinin sağlamlaştırılmasına katkı sağlamıştır. Özellikle bu adımların ilk 10 yıl içerisinde atılması ve sonuçlarının

günümüzde hâlâ belirgin olarak görülmesi Mustafa Kemal Atatürk'ün ön görüşünü bir kez daha göstermektedir.

Dil Devrimi ile amaçlanan sadece Latin harflerinin kullanımın değil dilde sadeleşme hızlandırılması, sözlük çalışmalarının başlaması ve halk ağzından derlemelerin başlatılması ile ana dilde kullanılan sözcüklerin yanı sıra temel kavram ve terimlerin belirlenmesi ve dilbilgisi çalışmalarının düzenlenmesi (Kocaman, 1994: 1) ile birlikte temelde dil birliğinin sağlanması olmuştur.

Tarih boyunca siyasi ve askeri olarak güçlü olan ülkelerin dillerinin talep görmesi lingua franca kavramının ortaya çıkarmıştır. En temel haliyle farklı dilleri konuşan insanların ortak olarak kullandıkları dil olarak tanımlanan lingua franca (ortak dil – iletişim dili) zaman içerisinde değişiklik göstermiştir. Orta Çağda Bizans imparatorluğunun gücü ve kilisenin baskınlığı göz önüne alındığında Latince ve Yunanca lingua franca olarak kullanılırken dönemseller olarak sömürge politikaları temelinde Fransızca ve İngilizce de lingua franca olarak kullanılmıştır. Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri ve kısmen İngiltere'nin siyasi, ekonomik ve askeri gücü İngilizcenin lingua franca olarak kabul edilmesini beraberinde getirmiştir.

Yabancı dil öğretimi, yumuşak güç ve kültürel diplomaside önem arz eden bir kavram olarak yıllardır üzerinde durulan bir olgudur. Zorlama veya askeri güçten ziyade ekonomik ve kültürel nüfuzdan kaynaklanan güç olarak açıklana yumuşak güç kavramı da ülkelerin üzerinde durulan baskınlıkları ile doğrudan bağlantılıdır. Özellikle son yıllarda uluslararası hareketlilik kapsamında yabancı dil öğretimine önem verilmektedir. Yukarıda değinildiği gibi, Türkçenin öğretimi çeşitli sebeplerle gerek yurt içinde gerek yurt dışında rağbet görmektedir ve Türkçenin tercih edilme sebepleri zaman içerisinde değişiklik göstermektedir. Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında yıllar içerisinde Türkçenin ana dili dışında öğretimine talebin değiştiği 1960'lı yıllarla birlikte yurt dışına giden vatandaşlar temelinde sıralamalar yapılırken 2000li yıllardan sora ise Türkiye'ye gelen yabancı vatandaşlar göz önüne alınarak sebeplerin listelendiği görülmektedir. Bununla birlikte, mevcut sınıflandırmalar temelinde bazı farklılıklarda söz konusudur. Öncelikle yurt dışında yaşayan Türk vatandaşların her yeni nesil ile birlikte ana dili konuşma oranları azalmakta, başka bir ifade ile baskın dilleri buldukları ülkede konuşulan dil olmaktadır. Bu durumda bu vatandaşların ana dillerini unutmamaları ve gelecek kuşaklara da taşımaları için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Benzer şekilde, son yıllarda Türkiye'nin yoğun bir şekilde göç

alması Türkçe öğrenimini zorunlu hâle getirmiş ve bazı durumlarda MEB’de K12 seviyesinde eğitim alan öğrenciler için farklı programlar geliştirmek zorunda kalmıştır.

5. Güncel Durum

Türk toplumu tarihin ilk dönemlerinde belirli bir bölgede yaşamayı tercih etmediği ve dolayısıyla konargöçer bir yaşam tarzını benimsediği için farklı uluslarla zaman zaman komşuluk yaparken çeşitli zaman dilimlerinde ise rekabet içerisinde olmuştur. Her ilişki ise karşı tarafın dilini öğrenmeyi ve hakimiyetin sağlanması adına dil öğretimini gerekli kılmıştır. Günümüze gelindiğinde Türkiye Cumhuriyetinin gerek dünya çapında gerek bulunduğu bölge özelinde sahip olduğu özellikler ile Türkçe öğrenimine rağbet her geçen gün artmaktadır. Ana dili olarak Türkçe öğretiminin yanı sıra Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi de sistematik bir şekilde ele alınmakta ve gerek yurt içinde gerekse yurt dışında Türkçe öğretime önem verilmektedir. Yazılan ve kullanılan öğretim materyalleri, öğretici yetiştirme programlarındaki artış, öğretim programlarının geliştirilmesi ve gerekli durumlarda güncellenmesi gibi çalışmalar Türkçe öğretime verilen önemi göstermektedir.

Bununla birlikte, Türkçenin öğretiminin sistematik hâle gelmesi ile birlikte öğretimin bileşenleri temelinde bazı sorunlar da ortaya çıkmıştır. Her ne kadar sorunlar zaman içerisinde belirlenerek çözülmeye çalışılsa da dönemsel değişimler sonucunda Türkçe öğretimi temelinde farklı problemler ile karşılaşmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde sorunların genellikle gruplandırılarak ele alındığı görülmektedir. Bu sorunlar öğretici, öğrenci, öğretim programı, yöntemler, öğretim ortamı, kullanılan ders materyalleri, öğretim programı, ölçme değerlendirme gibi başlıklar altında toplanmaktadır (Alyılmaz, 2018; Kara ve Işır, 2021; Uzun, 2014; Kana, Boylu ve Başar, 2016; Göçer, 2013; Candaş Karababa, 2009; Şen, 2016, Mete, 2018).

Sistematikleşme ile birlikte Türkçe öğretime verilen önemin artması, özellikle yabancı/ikinci dil öğretimi üzerine çalışan akademisyen sayısındaki kayda değer artış ve elbette talebin artması Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanının gelişmesine katkı sağlamıştır. Belli başlı sorunların belirli alanlarda hâlâ görülmesine rağmen yapılan akademik çalışmalarla her geçen gün bu sorunlara çözüm önerileri getirilmekte ve yeni uygulamalar yapılmaktadır. Bunun en iyi örneği lisans bölümü olmayan alanın çeşitli üniversitelerde lisans üstü çalışmalarla ve sertifika programları ile desteklenmesi ve alana akademisyen yetiştirilmesi olarak gösterilebilir.

6. Sonuç

Dil öğretiminin tarihçesi oldukça eskidir. İnsanlar çeşitli sebeplerle dil öğrenir veya öğretir. Bunların başlıcaları eğitim, ticaret, göç, siyasi ilişkiler olarak sıralanabilir. İnsanların ana dilleri dışında farklı bir dil öğrenmeleri bazı durumlarda bir zorunluluk iken bazı durumlarda ise bireysel bir tercihin sonucunda ortaya çıkar.

Tarihte Türklerin varlığı çok eskiye dayanmaktadır. Buna bağlı olarak da Türkçe tarih boyunca konuşulan ve öğrenilen bir dil olmuştur. Dönemsel olarak farklılaşmakla birlikte Türkçeye olan ilgi hiç yok olmamıştır. Bilinen ve kabul edilen ilk eser Araplara Türkçe öğretme amacıyla yazılan *Dîvânu Lugâti't-Türk*'tür. Cumhuriyet döneminde Atatürk tarafından yapılan Dil Devrimi ile Latin harfleri ile günümüzde kullanılan ve genellikle Türkiye Türkçesi olarak adlandırılan dilin temelleri sağlam bir şekilde atılmıştır. 1980'li yıllarla birlikte açılan resmi kurumlar ile Türkçenin ana dili dışında öğretimi daha sistemli bir hâle gelmiştir. Türkçeye olan ilginin artması sistematikleşmenin sınırlarının belirlenmesini ve kurumsallaşmayı beraberinde getirmiş ve bu durum belirli bir takım sorunları doğurmuştur. 2000'li yıllardan itibaren yapılan çalışmalar bu sorunları önce belirlemiş sonrasında da çeşitli çözüm önerilerini ortaya koymuştur. Bu öneriler kademeli olarak hayata geçirilirken bazı sorunlar tamamen ortadan kalkmış olmakla birlikte bazılarının üzerinde ise hâlâ çalışılmaktadır. Türkiye'nin artan ekonomik ve siyasi gücü ile bu alanda özellikle 2000'li yıllardan itibaren yapılan çalışmaların olumlu sonuçları üzerindeki etkisi her geçen dönemde daha net bir şekilde gözlemlenmektedir.

Kaynakça

- Akar, A. (2017). *Türk Dili Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Aksan, D. (2020). *Anlambilim: Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçe Öğretiminde Hedef Kitlenin/Öğrenenin Önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Aykaç, N. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel Tarihçesi ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler. *Turkish Studies*, 10(3), 161-174. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7842>

- Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihsel Gelişimi. *Dil Dergisi*, 119, 58-71.
- Bakır, S. (2014). Türkiye'deki Yabancılara Türkçe Öğretim Merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER). *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*, 51, 435-456.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (4. Baskı). Boston, MA: Pearson.
- Er, M. (2023). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Özel Dil Kursları. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 13, 340-354. Doi: 10.29000/rumelide.1375506.
- Ercilasun, A., B. ve Akkoyunlu, Z. (2014). *Kâşgarlı Mahmut Dîvânü Lugâti't-Türk*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kocaman, A. (1994). Cumhuriyet, Dil Devrimi ve Ötesi. *Dilbilim Araştırmaları*, 1-3.
- Tavkul, U. (2003). Türk Lehçelerinin Sınıflandırılmasında Bazı Kriterler. *Kırım Dergisi*, 12(45), 23-32.
- Tüm, G. (2022). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Gücü ve Geleceği*. Ankara: Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği Yayınları.
- Yılmaz, Y. (2018). 18. ve 19. Asırda Fransızca Hazırlanmış Transkripsiyon Anıtlarında Okuma Metinlerinin Özellikleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı(4), 86-92.
- WEB 1: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/yuksekogretimde-uluslararasılaşma-ve-türkiye-deki-universitelerin-uluslararası-görünürlüğünü-artırma-çalıştayı.aspx#:~:text=T%C3%BCrkiye'de%202000%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20yakla%C5%9F%C4%B1k,%C3%B6%C4%9Ffrençiyeye%20sahip%20olman%C4%B1n%20gururunu%20ya%C5%9Famaktay%C4%B1z>

Yazarın Katkı Oranı

Makale tek yazarlıdır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu makale insan veya hayvanlar ile ilgili etik onay gerektiren herhangi bir araştırma içermemektedir.